

СПОРАЗУМ

између Републике Србије и Европске уније о учешћу Републике Србије у програму Европске уније Хоризонт Европа – оквирном програму за истраживање и иновације

Европска комисија (у даљем тексту „Комисија”), у име Европске уније,

са једне
стране, и

Влада Републике Србије, у даљем тексту „Србија”,

у даљем тексту збирно: „Стране“

С ОБЗИРОМ НА ТО ДА Оквирни споразум између Европске заједнице и Србије о општим принципима учешћа Србије у програмима Заједнице¹ прецизира да је споразумом, у форми Меморандума о разумевању², између Комисије и надлежних органа Србије потребно утврдити посебне начине и услове учешћа Србије у сваком појединачном програму, нарочито у погледу обавезног финансијског учешћа;

И С ОБЗИРОМ НА ТО ДА је програм Европске уније Хоризонт Европа - оквирни програм за истраживање и иновације успостављен Уредбом (ЕУ) бр. 2021/695 Европског парламента и Савета³ (у даљем тексту: „програм Хоризонт Европа“);

¹ ОЈ Л 129, стр. 29. од 22.07.2005,

² Овај споразум чини и има иста правна дејства као Меморандум о разумевању наведен у оквиру Протокола о оквирном споразуму између Европске уније и Републике Србије о општим принципима за учешће Републике Србије у програмима Уније,

³ Уредба (ЕУ) 2021/695 Европског парламента и Савета од 28.04.2021. којом се успоставља Хоризонт Европа

- Оквирни програм за истраживање и иновације, којим се утврђују његова правила за учешће и ширење, и ставља ван снаге Уредба (ЕУ) бр. 1290/2013 и (ЕУ) бр. 1291/2013 (СЛ Л 170, 12.5.2021., Стр. 1).

MSL

KF

УЗИМАЈУЋИ У ОБЗИР настојања Европске уније да предводи одговор удружујући снаге са својим међународним партнерима у циљу решавања глобалних изазова у складу са планом деловања за људе, планету и просперитет у Агенди Уједињених нација „Трансформисање нашег света: Агенда за одрживи развој до 2030. године“ и признајући да су истраживање и иновације кључни покретачи и кључни алати за одрживи раст вођен иновацијама, за економску конкурентност и атрактивност;

ПРЕПОЗНАЈУЋИ опште принципе наведене у Уредби (ЕУ) 2021/695;

ПОТВРЂУЈУЋИ циљеве обновљеног Европског истраживачког простора да изгради заједнички научно-технолошки простор, створи јединствено тржиште за истраживање и иновације, подстиче и олакшава сарадњу међу универзитетима и размену најбољих пракси и атрактивних истраживачких каријера, олакша прекограничну и међусекторску мобилност истраживача, подстиче слободно кретање научног знања и иновација, промовише поштовање академских слобода и слободу научног истраживања, пружа подршку научно образовним и комуникационим активностима, и подстиче конкурентност и атрактивности привреда земаља учесница, као и чињеницу да су придружене земље кључни партнери у овом подухвату;

НАГЛАШАВАЈУЋИ улогу Европског партнерства у решавању неких од најважнијих изазова Европе кроз усклађене истраживачке и иновационе иницијативе које значајно доприносе приоритетима Европске уније у области истраживања и иновација који захтевају критичну масу, дугорочну визију и значај учешћа придружених земаља у тим партнерствима;

УЗИМАЈУЋИ У ОБЗИР да су се истраживање и иновације показали значајним у региону Западног Балкана за сарадњу и финансирање заједничких пројеката за истраживања и иновације који омогућавају заједнички приступ изврности, знању, иновацијама, мрежама и истраживачким ресурсима. Оне пружају драгоцене могућности за људски развој, повећавају шансе за успех у проналажењу заједничких решења за регионалне и глобалне изазове;

У НАСТОЈАЊУ да успоставе обострано повољне услове за отварање одговарајућих радних места, ојачају и подрже иновационе екосистеме Страна, кроз помоћ предузећима у иновацијама и расту на тржиштима Страна, као и да олакшају разумевање, примену и доступност иновација, укључујући рад на изградњи капацитета;

УВИЂАЈУЋИ да узајамно учешће у међусобним истраживачким и иновационим програмима треба да донесе обострану корист; уз признавање да Стране задржавају своје право да ограниче или условљавају учешће у својим истраживачким и иновационим програмима, нарочито за оне активности које се односе на њихову стратешку имовину, интересе, аутономију или безбедност;

УЗИМАЈУЋИ У ОБЗИР да су заједнички циљеви, вредности и чврсте везе Страна у области истраживања и иновација, успостављени у претходном периоду кроз Споразуме о придруживању накнадним Оквирним програмима, и препознајући заједничку жељу Страна да кроз њих даље развијају, јачају, стимулишу и проширују своје односе и сарадњу,

СПОРАЗУМЕЛЕ СУ СЕ О СЛЕДЕЋЕМ:

Члан 1.
Делокруг удруживања

1. Србија ће учествовати као придружена држава и пружати допринос у свим деловима Европског програма Хоризонт Европа - Оквирни програм за истраживање и иновације (Програм Хоризонт Европа) из члана 4. Уредбе (ЕУ) 2021/695 који се спроводи кроз конкретан програм успостављен Одлуком (ЕУ) 2021/764⁴, у њиховим најновијим верзијама, као и кроз финансијски допринос Европском институту за иновације и технологију.

2. Уредба (ЕУ) 2021/819 Европског парламента и Савета⁵, и Одлука (ЕУ) 2021/820⁶, у њиховим најновијим верзијама, примењују се на учешће правних субјеката Србије у Заједницама знања и иновација.

Члан 2.
Начин и услови учешћа у програму Хоризонт Европа

1. Србија ће учествовати у активностима Европског програма Хоризонт Европа у складу са условима утврђеним Оквирним споразумом између Европске заједнице и Републике Србије о Општим начелима за учешће Србије у програмима Заједнице, и под условима наведеним у овом Споразуму, у правним актима из члана 1. овог Споразума, као и у свим другим правилима која се односе на имплементацију програма Хоризонт Европа, у њиховим најновијим верзијама.

2. Осим уколико није другачије предвиђено одредбама и условима из става 1. овог члана, укључујући и примену члана 22. став 5. Уредбе (ЕУ) 2021/695, правни субјекти основани у Србији могу да учествују у индиректним активностима програма Хоризонт Европа под једнаким условима који важе за правне субјекте са седиштем у Европској унији, укључујући поштовање рестриктивних мера Европске уније⁷.

⁴ Одлука Савета (ЕУ) 2021/764 од 10. маја 2021. о успостављању Посебног програма за спровођење Хоризонта Европа - Оквирни програм за истраживање и иновације, и о стављању ван снаге Одлуке 2013/743/ЕУ (СЛ Л 167И, 12.5.2021, стр. 1).

⁵ Уредба (ЕУ) 2021/819 Европског парламента и Савета од 20. маја 2021.г о Европском институту за иновације и технологију (прерађена верзија) (СЛ Л 189, 28.5.2021., Стр. 61.).

⁶ Одлука (ЕУ) 2021/820 Европског парламента и Савета од 20. маја 2021.г о Стратешком плану иновација Европског института за иновације и технологију (ЕИТ) 2021-2027: Подстицање иновационог талента и капацитета Европе и о стављању ван снаге Одлуке бр. 1312/2013/ЕУ (СЛ Л 189, 28.5.2021., Стр. 91.).

⁷ Рестриктивне мере ЕУ усвојене су у складу са чланом 29. Уговора о Европској унији или чланом 215. Уговора о функционисању Европске уније

3. Пре него што одлучи о томе да ли правни субјекти који су основани у Србији испуњавају услове да учествују у акцији која се односи на стратешку имовину, интересе, аутономију или безбедност Европске уније у складу са чланом 22 (5) Уредбе (ЕУ) 2021/695, Комисија може да затражи посебне информације или гаранције, као што су:

- а) информације о томе да ли је правним субјектима који су основани у Европској унији одобрен или ће бити одобрен реципрочан приступ постојећим и планираним програмима или активностима Србије који одговарају предметној акцији Хоризонт Европа,
- б) информације да ли Србија има успостављен национални механизам за скрининг улагања и гаранције да ће органи власти Србије извештавати и консултовати Комисију о свим евентуалним случајевима у којима су примењујући такав механизам обавештени о планираним страним улагањима/преузимању од стране правног субјекта који је основан или контролисан ван Србије, а који је примио средства програма Хоризонт Европа у активностима у вези са стратешком имовином, интересима, аутономијом или безбедношћу Европске уније, под условом да Комисија достави Србији списак релевантних правних субјеката основаних у Србији након потписивања уговора о додељивању бесповратних средстава са тим субјектима, и
- с) гаранције да ниједан од резултата, технологија, услуга и производа које су субјекти са седиштем у Србији развили у оквиру предметних радњи неће бити предмет ограничења која се односе на њихов извоз у земље чланице ЕУ у току акције и четири године након њеног завршетка. Србија ће на годишњем нивоу делити ажурирану листу субјеката који подлежу националним извозним ограничењима, током трајања активности и четири године након њеног завршетка.

4. Правни субјекти са седиштем у Србији могу да учествују у активностима Обједињеног истраживачког центра (JRC) под истим условима и одредбама које се примењују на правне субјекте основане у Европској унији, осим уколико су неопходна ограничења како би се осигурала доследност са обимом учешћа које произилази из примене става 2. и 3. овог члана.

5. Тамо где Европска унија спроводи програм Хоризонт Европа применом чланова 185. и 187. Уговора о функционисању Европске уније, Србија и правни субјекти Србије могу да учествују у правним структурама формираним у складу са наведеним одредбама, а у складу са правним актима Европске уније који јесу или ће бити усвојени ради успостављања таквих правних структура.

6. Представници Србије имају право да у својству посматрача учествују у одбору из члана 14. Одлуке (ЕУ) 2021/764, без права гласа, а у вези са питањима која се тичу Србије.

Ови одбори ће се састајати без присуства представника Србије у време гласања. Србија ће бити обавештена о резултату гласања.

Учешће из овог става имаће исти облик, укључујући процедуре за пријем информација и документације, као и онај који се примењује на представнике из држава чланица Европске уније.

7. На учешће Србије у Комитету Европског истраживачког простора и његовим подгрупама, примењиваће се права заступања и учешћа која важе за придружене земље.

8. Представници Србије имају право да као посматрачи учествују у Савету гувернера Обједињеног истраживачког центра, без права гласа. Сходно том услову, овакво учешће регулишу иста правила и процедуре као и они који се примењују на представнике држава чланица Европске уније, укључујући право говора и процедуре за пријем информација и документације у вези са питањима од значаја за Србију.

9. Србија има право учешћа у Европском конзорцијуму истраживачких инфраструктура (ERIC) у складу са Уредбом Савета (ЕЗ) 723/2009⁸, односно њеном најновијом верзијом, и правним актом којим се оснива Европски конзорцијум истраживачких инфраструктура.

10. Трошкови пута и дневница представника и стручњака Србије који су настали у сврху учешћа у својству посматрача у раду одбора из члана 14. Одлуке (ЕУ) 2021/764, или на другим састанцима у вези са спровођењем програма Хоризонт Европа, биће надокнађени од стране Европске уније по истим основама као и у складу са процедурама које су тренутно на снази за представнике држава чланица Европске уније.

11. Стране ће учинити све напоре, у оквирима постојећих одредби, да олакшају слободно кретање и боравак научницима који учествују у активностима које су покривене овим споразумом као и да олакшају прекогранично кретање роба и услуга намењених за употребу у таквим активностима.

12. Србија ће обезбедити да роба и услуге, купљене у Србији или увезене у Србију, које се делимично или у потпуности финансирају у складу са уговорима о додели бесповратних средстава и/или уговорима закљученим за спровођење активности у складу са овим Споразумом, буду ослобођени од царина, увозних дажбина и других фискалних такси, укључујући ПДВ, које се примењују у Србији, предузимајући све неопходне одговарајуће процедуре.

⁸ Уредба Савета (ЕЗ) бр. 723/2009 од 25. јуна 2009. о правном оквиру Заједнице за Европски конзорцијум истраживачких инфраструктура (European Research Infrastructure Consortium (ERIC)) (СЛ Л 206, 8.8.2009., стр.1).

ML

12

Члан 3. Финансијски допринос

1. Учешће Србије или правних субјеката Србије у Европском програму Хоризонт Европа зависи од тога да ли Србија финансијски доприноси Програму и с тим повезаним трошковима управљања, извршења и оперативним трошковима из општег буџета Европске уније (у даљем тексту „буџет Уније“).

2. Финансијски допринос представља збир:

- a) оперативног доприноса; и
- b) накнаде за учешће.

3. Финансијски допринос је у облику годишњих уплата у две рате, које доспевају на плаћање најкасније у мају и јулу.

4. Оперативни допринос покрива оперативне трошкове и издатке за подршку Програма и представља додаток апропријацијама за обавезе и за плаћања за износе који су већ унети у буџет Уније који је коначно усвојен за програм Хоризонт Европа, укључујући све апропријације које одговарају износу повраћаја неискоришћених средстава која су поново стављена на располагање у складу са Чланом 15(3) Уредбе (ЕУ, Еуратом) 2018/1046 Европског парламента и Савета⁹, у њеној најновијој верзији (у даљем тексту „Финансијска уредба“), и увећане за спољни наменски приход који не проистиче из финансијских доприноса програму Хоризонт Европа од стране других донатора¹⁰.

За спољне наменске приходе који се додељују програму Хоризонт Европе у складу са чланом 3.1 Уредбе Савета (ЕУ) 2020/2094 о успостављању Инструмента Европске уније за опоравак у циљу подршке опоравку од последица кризе услед пандемије болести COVID-19¹¹, ово повећање ће одговарати годишњим апропријацијама наведеним у пратећој документацији уз нацрт буџета Комисије за програм Хоризонт Европа.

⁹ Уредба (ЕУ, Еуратом) 2018/1046 Европског парламента и Савета од 18. јула 2018. о финансијским правилима која се примењују на општи буџет Уније, о измени Уредбе (ЕУ) бр. 1296/2013, (ЕУ) бр. 1301/2013, (ЕУ) бр.1303/2013, (ЕУ) бр.1304/2013, (ЕУ) бр. 1309/2013, (ЕУ) бр. 1316/2013, (ЕУ) бр. 223/2014, (ЕУ) бр.

283/2014 и Одлуком бр. 541/2014/ЕУ и о стављању ван снаге Уредбе (ЕУ, Еуратом) бр. 966/2012 (УЛ Л 193, 30.7.2018, стр. 1).

¹⁰ Ово укључује нарочито средства из Инструмента за опоравак Европске уније успостављеног Уредбом Савета (ЕУ) 2020/2094 од 14. децембра 2020. о успостављању Инструмента Европске уније за опоравак у циљу подршке опоравку од последица пандемије болести COVID-19 (СЛ Л 433И, 22.12.2020, стр. 23).

¹¹ ОЈ Л 433И, 22.12.2020, стр. 23.

5. Почетни оперативни допринос заснива се на кључу за плаћање доприноса који се дефинише као однос између бруто домаћег производа (БДП) Србије по тржишним ценама, и БДП-у Европске уније по тржишним ценама. Бруто домаће производе по тржишним ценама који ће се примењивати утврђују за те сврхе одређене службе Комисије на основу најновијих статистичких података који су доступни за прорачуне буџета у години која претходи години у којој доспева годишње плаћање. Изузетно, за 2021. годину, почетни оперативни допринос ће се заснивати на БДП-у за 2019. годину по тржишним ценама. Усклађивања кључа за плаћање доприноса наведена су у Прилогу I.

6. Почетни оперативни допринос израчунава се применом кључа за плаћање доприноса, усклађеног према почетним апропријацијама за обавезе унетим у буџет Европске уније који је коначно усвојен за одговарајућу годину за потребе финансирања програма Хоризонт Европа, увећан у складу са ставом 4. овог члана.

7. Накнада за учешће износи 4% годишњег почетног оперативног доприноса који се израчунава у складу са ставовима 5. и 6. овог члана и уводиће се постепено, на начин дефинисан у Прилогу I. Накнада за учешће не подлеже ретроактивном усклађивању или корекцијама.

8. Почетни оперативни допринос за годину Н може се накнадно ускладити навише или наниже у једној или више наредних година на основу буџетских обавеза преузетих за апропријације за обавезе те године Н, увећано у складу са ставом 4. овог члана, њиховом применом кроз законске обавезе и повраћајем неискоришћених средстава. Детаљне одредбе за спровођење овог члана наведене су у Прилогу I.

9. Европска унија ће Србији доставити информације у вези са њеним финансијским учешћем које су садржане у подацима о буџету, рачуноводству, учинку и евалуацији које се достављају буџетским органима Европске уније и телу које оцењује извештај о извршењу буџета за програм Хоризонт Европа. Те информације се достављају уз дужно поштовање правила о поверљивости и заштити података Европске уније и Србије, не доводећи у питање информације које Србија има право да добије према Прилогу III.

10. Сви доприноси Србије или уплате из Европске уније, као и обрачун износа који су доспели на плаћање или ће бити примљени, биће изражени у еврима.

ML

152

Члан 4.
Механизам аутоматске корекције

1. Механизам аутоматске корекције почетног оперативног доприноса Србије за годину N , усклађен према члану 3 (8), примењиваће се и обрачунавати у години $N + 2$. Биће заснован на оствареним резултатима Србије и правних субјеката Србије у деловима програма Хоризонт Европа који се спроводе кроз доделу бесповратних средстава према конкурентним условима, која се финансирају из издвајања за обавезе из године N , увећане у складу са чланом 3 (4).

Износ аутоматске корекције израчунава као разлика између:

- a) почетног износа правних обавеза за доделу бесповратних средстава по конкурентним условима које су закључене са Србијом или правним субјектима Србије која се финансирају из средстава за обавезе за годину N , увећаног у складу са чланом 3 (4); и
- b) одговарајућег оперативног доприноса године N који је Србија платила, усклађен према члану 3 (8), нерачунајући неинтервентне трошкове финансиране из апропријација за обавезе из године N , увећаног у складу са чланом 3 (4).

2. Уколико износ из става 1, без обзира да ли је тај износ позитиван или негативан, премашује 8% одговарајућег почетног оперативног доприноса усклађеног према члану 3 (8), почетни оперативни допринос Србије за годину N биће коригован. Износ који Србији доспева за плаћање или који треба да прими као додатни допринос или смањење доприноса Србије према механизму аутоматске корекције, биће износ који премашује праг од 8%. Износ испод прага од 8% неће се узимати у обзир при израчунавању додатног доприноса који доспева за плаћање или надокнаду.

3. Детаљна правила о механизму аутоматске корекције наведена су у Прилогу I.

Члан 5.
Реципроцитет

1. Правни субјекти основани у Европској унији могу да учествују у програмима и активностима Србије које одговарају Европском програму Хоризонт Европа, у складу са законодавством Србије.
2. Отворени списак еквивалентних програма и активности Србије представљен је у Прилогу II.
3. Финансирање правних субјеката основаних у Унији од стране Србије, подлеже законодавству Србије које уређује функционисање истраживачких и иновационих програма и активности. У случајевима када није обезбеђено финансирање, правни субјекти са седиштем у Унији могу да учествују са сопственим средствима.

Члан 6.
Отворена наука

Стране ће у својим програмима и активностима међусобно промовисати и подстицати праксе отворене науке у складу са правилима програма Хоризонт Европа и законодавством Србије.

Члан 7.
Праћење, оцена и извештавање

1. Не доводећи у питање одговорности Комисије, Европске канцеларије за борбу против превара (OLAF) и Ревизорског суда Европске уније у погледу праћења и оцењивања програма Хоризонт Европа, учешће Србије у том програму ће се континуирано пратити на основу партнерства између Комисије и Србије.
2. Правила у вези са добрим финансијским управљањем, укључујући финансијску контролу, повраћај средстава и друге антикорупцијске мере у вези са финансирањем Европске уније у складу са овим Споразумом, дефинисана су у Прилогу III.

Члан 8.
Заједнички одбор ЕУ - Србија за истраживање и иновације

1. Овим се оснива Заједнички одбор ЕУ - Србија за истраживање и иновације (у даљем тексту „Заједнички одбор ЕУ-Србија“). Задаци Заједничког одбора ЕУ-Србија обухватају:

- a) процену, вредновање и анализу примене овог Споразума, нарочито:
 - (i) учешће и резултате правних субјеката Србије у програму Хоризонт Европа;
 - (ii) ниво (међусобне) отворености правних субјеката основаних у свакој од Страна за учешће у програмима и активностима друге Стране;
 - (iii) спровођење механизма финансијског доприноса и механизма аутоматске корекције у складу са члановима 3 и 4;
 - (iv) размену информација и разматрање свих евентуалних питања о коришћењу резултата, укључујући права интелектуалне својине;
- b) расправу о ограничењима на захтев било које од Страна које су Стране примењивале или планирале у вези са приступом њиховим релевантним истраживачким и иновационим програмима, нарочито укључујући активности у вези са њиховом стратешком имовином, интересима, аутономијом или безбедношћу;

- c) испитивање начина за унапређење и развој сарадње;
- d) заједничко разматрање будућих оријентација и приоритета политика које се односе на истраживање и иновације и планирање истраживања од заједничког интереса;
- e) размену информација, између осталог, о новом законодавству, одлукама или националним истраживачким и иновационим програмима који су од значаја за примену овог Споразума.

2. Заједнички одбор ЕУ-Србија који ће се састојати од представника Европске уније и Србије, усвојиће Пословник о раду одбора.

3. Заједнички одбор ЕУ-Србија може да донесе одлуку о формирању *ad hoc* радне групе/саветодавног тела на експертском нивоу као помоћ у спровођењу примене овог Споразума.

4. Заједнички одбор ЕУ-Србија састајаће се најмање једном годишње, и кад год посебне околности тако буду захтевале, на захтев било које од Страна. Састанке ће наизменично организовати и водити Европска унија и национални орган Србије.

5. Заједнички одбор ЕУ-Србија радиће континуирано кроз размену релевантних информација било којим од средстава комуникације, а нарочито у вези са учешћем/результатима правних субјеката из Србије. Заједнички одбор ЕУ-Србија може да обавља своје задатке у писаној форми кад год се за то укаже потреба.

Члан 9. **Завршне одредбе**

1. Овај Споразум ступа на снагу на дан када су стране обавестиле једна другу о испуњењу њихових интерних процедура које су неопходне у те сврхе.
2. Овај Споразум почиње да се примењује од 1. јануара 2021. године. Он остаје на снази онолико колико буде потребно да се окончају сви пројекти, радње, активности или њихови делови који се финансирају из средстава програма Хоризонт Европа, као и све радње неопходне за заштиту финансијских интереса Европске уније и све финансијске обавезе које проистичу из имплементације овог Споразума између Страна.
3. Европска унија и Србија могу привремено да примењују овај Споразум у складу са својим интерним процедурама и законодавством. Привремена примена почиње на дан када су стране обавестиле једна другу о завршетку својих интерних процедура неопходних у те сврхе.
4. Уколико Србија обавести Комисију која поступа у име Европске уније да неће окончати своје интерне процедуре неопходне у циљу ступања на снагу овог Споразума, овај споразум ће привремено престати да се примењује на дан пријема овог обавештења од стране Комисије, што ће уједно представљати датум престанка за потребе овог Споразума.

5. Европска унија може да суспендује примену овог споразума у случају делимичног или потпуног неплаћања финансијског доприноса који Србија дугује по овом Споразуму.

У случају неплаћања која могу значајно да угрозе спровођење и управљање програмом Хоризонт Европа, Комисија ће упутити званичну опомену о кашњењу у плаћању. Уколико се плаћање не изврши у року од 20 радних дана од упућивања званичне опомене, Комисија ће Србију обавестити о суспензији примене овог Споразума званичним обавештењем о суспензији које ће ступити на снагу 15 дана након пријема овог обавештења.

У случају суспензије примене овог споразума, правни субјекти са седиштем у Србији неће имати право да учествују у поступцима доделе који још нису окончани када суспензија ступи на снагу. Поступак доделе ће се сматрати окончаним када су као резултат тог поступка преузете правне обавезе.

Суспензија не утиче на правне обавезе преузете са правним субјектима са седиштем у Србији пре ступања на снагу суспензије. Овај Споразум ће наставити да се примењује и на такве правне обавезе.

Европска унија ће без одлагања обавестити Србију када целокупан износ доспелог финансијског доприноса буде примљен од стране Европске уније. Суспензија ће бити укинута одмах након упућивања овог обавештења.

Од дана укидања суспензије, правни субјекти Србије поново ће испуњавати услове за поступке доделе који су покренути након овог датума и за поступке доделе покренуте пре овог датума, за које нису истекли рокови за подношење пријава.

6. Свака од Страна може да раскине овај Споразум у било ком тренутку писаним обавештењем о намери да раскине Споразум. Раскид ступа на снагу три календарска месеца од датума на који обавештење о раскиду стигне на адресу примаоца. За потребе овог Споразума, датум на који раскид ступа на снагу представља датум раскида.
7. У случају привременог престанка важења овог Споразума у складу са ставом 4. овог члана или његовог раскида у складу са ставом 6. овог члана, Стране су сагласне да:

(а) пројекти, радње, активности или њихови делови у вези са којима су преузете правне обавезе током привременог важења и/или након ступања на снагу овог Споразума, а пре него што овај Споразум престане да важи или буде раскинут, наставиће се до њиховог завршетка под условима наведеним у овом Споразуму;

(б) годишњи финансијски допринос године Н током које овај Споразум престаје привремено да важи или је раскинут, треба у да буде уплаћен у целости, у складу са чланом 3. Оперативни допринос године Н ускладиће се у складу са чланом 3 (8) и кориговати у складу са чланом 4 овог Споразума. Усклађивања и корекције се неће вршити за накнаду за учешће која је плаћена за годину Н;

(с) након године током које овај Споразум привремено престаје да важи или је раскинут, почетни оперативни доприноси плаћени за године током којих је овај Споразум важио, биће усклађени у складу са чланом 3 (8) и аутоматски кориговани у складу са чланом 4 овог Споразума.

Све остале последице раскида или привременог престанка важења овог Споразума, стране ће решавати споразумно.

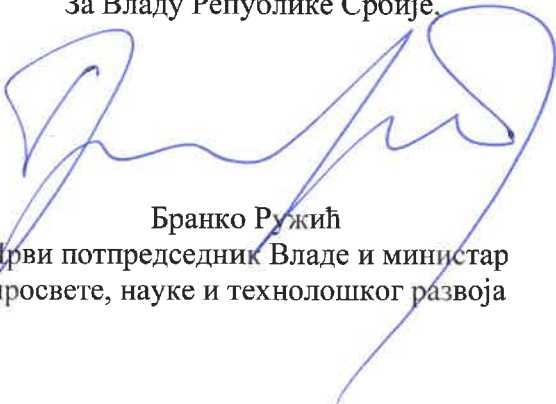
8. Овај Споразум се може изменити само у писаној форми уз сагласност обе Стране. Ступање на снагу измена и допуна одвијаће се према истој процедури која важи за ступање на снагу овог Споразума.

9. Прилози чине саставни део овог Споразума.

Овај Споразум је сачињен у два оригинална примерка на српском и енглеском језику, при чему је сваки текст подједнако веродостојан. У случају неслагања у тумачењу, меродавним ће се сматрати текст на енглеском језику.

Сачињено у Београду, дана 1. децембра 2021. године и у Бриселу, дана 6. децембра 2021. године.

За Владу Републике Србије,

Бранко Ружић
Први потпредседник Владе и министар
просвете, науке и технолошког развоја

За Комисију, у име Европске уније,

Марија Габриел
Комесар за иновације, истраживање,
културу, образовање и омладину

ПРИЛОГ I: Правила којима се уређује финансијски допринос Србије програму Хоризонт Европа (2021-2027.)

ПРИЛОГ II: Отворени списак еквивалентних програма и активности Србије

ПРИЛОГ III: Добро финансијско управљање

ПРИЛОГ I

Правила којима се уређује финансијски допринос Србије програму Хоризонт Европа (2021-2027.)

I Обрачун финансијског доприноса Србије

1. Финансијски допринос Србије програму Хоризонт Европа утврђује се на годишњој основи сразмерно и као додатак износу који је сваке године на располагању у буџету Уније за средства за обавезе потребна за управљање, извршење и функционисање програма Хоризонт Европа, увећана у складу са чланом 3 (4) овог Споразума.
2. Накнада за учешће из члана 3 (7) овог Споразума уводиће се постепено, на следећи начин:
 - 2021: 0,5%;
 - 2022: 1%;
 - 2023: 1,5%;
 - 2024: 2%;
 - 2025: 2,5%;
 - 2026: 3%;
 - 2027: 4%
3. У складу са чланом 3(5) овог Споразума, почетни оперативни допринос који Србија треба да плати на име учешћа у програму Хоризонт Европа израчунаваће се за одговарајуће финансијске године применом усклађеног кључа за плаћање доприноса. Усклађивање кључа за плаћање доприноса врши се на следећи начин:

$$\text{Усклађен кључ за плаћање доприноса} = \text{Кључ за плаћање доприноса} \times \text{коэффициент}$$

Коефицијент који се примењује за израчунавање усклађеног кључа за плаћање доприноса износи 0.45.

ML

4. У складу са чланом 3(8) овог Споразума, прво усклађивање које се односи на извршење буџета за годину Н, извршиће се у години Н+1, када ће почетни оперативни допринос године Н бити усклађен навише или наниже за разлику између:

а) усклађеног доприноса који се израчунава применом усклађеног кључа за плаћање доприноса за годину Н на збир:

- i. износа буџетских апропријација за одобрена средства за преузете обавезе за годину Н у складу са изгласаним буџетом Европске уније и за одобрена средства која одговарају повраћају неискоришћених средстава која су поново стављена на располагање; и
- ii. свих средстава за обавезе на основу спољних наменских прихода који не проистичу из финансијских доприноса за програм Хоризонт Европа од других донатора, која су била доступна на крају године Н¹². За спољне наменске приходе који се додељују програму Хоризонт Европа у складу са чланом 3(1) Уредбе Савета (ЕУ) 2020/2094 о успостављању Инструмента Европске уније за опоравак у циљу подршке опоравку од последица кризе услед пандемије болести COVID-19¹³, у сврху израчунавања усклађеног доприноса, користиће се годишњи индикативни износи у програмирању ВФО-а.

б) и почетног оперативног доприноса године Н.

Почев од године Н+2, и сваке наредне године, све док се све буџетске обавезе које се финансирају под средствима за обавезе која потичу из године Н, увећане у складу са чланом 3(4) овог Споразума, не плате или врате као неискоришћене, а најкасније 3 године по завршетку програма Хоризонт Европа, Унија ће обрачунати усклађивање оперативног доприноса године Н умањењем оперативног доприноса Србије за износ добијен применом усклађеног кључа за плаћање доприноса године Н на повраћај неискоришћених средстава сваке године на обавезе године Н које се финансирају из буџета Уније или из неискоришћених средстава која су поново стављена на располагање.

Ако су износи који произлазе из спољних наменских прихода године Н (тако да укључују апропријације за преузете обавезе, и за износе у складу са Уредбом Савета (ЕУ) 2020/2094 - годишње индикативне износе у програмирању у ВФО) који не проистичу из финансијских доприноса програму Хоризонт Европа од других донатора отказани, оперативни допринос Србије биће умањен за износ који се добија применом усклађеног кључа за плаћање доприноса године Н на износ неискоришћених средстава.

¹² То се нарочито односи на средства из Инструмента за опоравак Европске уније успостављеног Уредбом Савета (ЕУ) 2020/2094 од 14. децембра 2020. о успостављању Инструмента Европске уније за опоравак у циљу подршке опоравку од последица пандемије болести COVID-19 (СЛ Л 433И, 22.12.2020, стр. 27).

¹³ ОЈ Л 433И, 22.12.2020, стр. 23.

ML

22

II Аутоматска корекција оперативног доприноса Србије

1. За израчунавање аутоматске корекције из члана 4. овог споразума, примењују се следећи модалитети:

- (a) „Бесповратна средства по конкурентним условима“ јесу грантови који се додељују путем позива за подношење предлога где се крајњи корисници могу идентификовати у моменту израчунавања аутоматске корекције. Изузима се финансијска подршка трећим лицима на начин како је дефинисано у члану 204. Финансијске уредбе;
- (b) ако је законска обавеза потписана са конзорцијумом, износи који се користе за утврђивање почетних износа законске обавезе биће кумулативни износи додељени корисницима који су српски субјекти у складу са индикативним рашчлањеним приказом буџета уговора о додели бесповратних средстава;
- (c) сви износи законских обавеза који одговарају конкурентним бесповратним средствима, биће утврђени помоћу електронског система Европске комисије eCorda и извучени друге среде у фебруару године $N + 2$;
- (d) „Неинтервентни трошкови” јесу трошкови Програма осим бесповратних средстава по конкурентним условима, укључујући трошкове подршке, администрације која се односи на програм, и друге активности¹⁴;
- (e) износи који се додељују међународним организацијама као правним субјектима који су крајњи корисници¹⁵, сматрају се неинтервентним трошковима.

2. Механизам се примењује на следећи начин:

- (a) Аутоматске корекције за годину N у вези са извршењем средстава за обавезе за годину N , увећане у складу са чланом 3(4) овог Споразума, примењиваће се на основу података о години N и години $N+1$ из e-Corda поменутог у тачки ц) става (1) тачке (II) овог Анекса у години $N+2$, након што се примене евентуална усклађивања у складу са чланом 3(8) овог Споразума на допринос Србије програму Хоризонт Европа. Разматрани износ представљаће износ за доделу бесповратних средстава по конкурентним условима за која су подаци доступни у моменту израчунавања корекције.

¹⁴ Остале активности укључују пре свега набавке, награде, финансијске инструменте, директне акције Обједињеног истраживачког центра, претплате (OECD, Eureka, ПЕЕС, IEA,...), стручњаке (евалuatorи, праћење пројеката) итд.

¹⁵ Међународне организације сматрале би се неинтервентним трошковима само ако су крајњи корисници. Ово се неће примењивати ако је међународна организација координатор пројекта (дистрибуира средстава другим координаторима).

(b) Почев од године Н+2 па до 2029. године, износ аутоматске корекције ће се израчунавати за годину Н узимајући разлику између:

1. укупног износа бесповратних средстава по конкурентним условима који су опредељени Србији или правним субјектима Србије као обавезе преузете за буџетске апропријације за годину Н; и
2. износа усклађеног оперативног доприноса Србије за годину Н помноженог количником између:
 - a. износа бесповратних средстава по конкурентним условима датих за средства за обавезе из године Н, увећаног у складу са чланом 3(4) овог Споразума; и
 - b. укупног износа свих одобрених буџетских издвајања за годину Н, укључујући неинтервентне трошкове.

III Плаћање финансијског доприноса Србије, плаћање усклађивања оперативног доприноса Србије и плаћање аутоматске корекције која се примењује на оперативни допринос Србије

1. Комисија ће Србији у што скоријем року, а најкасније приликом расписивања првог позива за финансијска средства за финансијску годину, доставити следеће податке:
 - a. износе одобрених обавеза у буџету Уније који су коначно усвојени за дату годину за буџетске линије које се односе на учешће Србије у програму Хоризонт Европа увећане, по потреби, у складу са чланом 3 (4) овог Споразума;
 - b. износ накнаде за учешће из члана 3(7) овог Споразума;
 - c. од године Н+1 имплементације програма Хоризонт Европа, имплементацију апропријација за обавезе које одговарају буџетској години Н, увећану у складу са чланом 3 (4) овог Споразума и нивоу повраћаја неискоришћених средстава;
 - d. за део програма Хоризонт Европа у коме су такве информације потребне за израчунавање аутоматске корекције, ниво преузетих обавеза у корист правних субјеката Србије рашчлањен према одговарајућој години буџетских издвајања и с тим у вези укупном нивоу преузетих обавеза.

На основу нацрта свог буџета, Комисија ће доставити пројекцију података за наредну годину под тачкама (a) и (б) у што скоријем року, а најкасније до 1. септембра финансијске године.

ML

22

2. Комисија ће, најкасније у априлу и јуну сваке финансијске године, упутити позив Србији за уплату средстава која одговарају њеном доприносу по овом Споразуму.

Сваки позив за уплату средстава предвиђа уплату шест дванаестина доприноса Србије, у року од 30 дана након објављивања позива за уплату средстава.

За прву годину примене овог Споразума, Комисија ће расписати један позив за средства, у року од 60 дана од датума када овај Споразум почне да производи правно дејство.

3. Сваке године, почев од 2023. године, позиви за уплату средстава одражаваће и износ аутоматске корекције која се примењује на оперативни допринос уплаћен за годину Н-2.

Позив за уплату средстава објављен најкасније у априлу може такође да садржи и усклађивање финансијског доприноса који је Србија уплатила за спровођење, управљање и функционисање претходних Оквирних програма за истраживање и иновације у којима је Србија учествовала.

За финансијске године 2028., 2029. и 2030., за плаћање ка Србији или на наплату од Србије доспеваће износ који произилази из аутоматске корекције примењене на оперативне доприносе које је Србија платила у 2026. и 2027. години или од усклађивања извршених у складу са чланом 3. став 8. овог Споразума.

4. Србија ће платити свој финансијски допринос према овом Споразуму у складу са тачком III овог Прилога. У случају да Србија не изврши плаћање до датума доспећа, Комисија ће послати званично писмо опомене.

Свако кашњење у плаћању финансијског доприноса доводи до плаћања затезне камате од стране Србије на преостали износ од датума доспећа.

Каматна стопа за потраживања која нису плаћена на дан доспећа биће стопа коју Европска централна банка примењује на своје главне операције рефинансирања, објављена у серији Ц Службеног листа Европске уније, која је важећа првог календарског дана у месецу датума доспећа, увећана за један и по процентни поен.

ML

DP

ПРИЛОГ II:
Списак еквивалентних програма и активности Србије

Отворени списак у наставку, сматраће се програмима и активностима Србије који одговарају програму Хоризонт Европа:

Програми и активности из области истраживања, развоја и иновација које су објавили:

- Министарство просвете, науке и технолошког развоја
- Фонд за иновациону делатност
- Фонд за науку Републике Србије
- Министарство привреде
- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
- Министарство заштите животне средине

ПРИЛОГ III

Добро финансијско управљање

Заштита финансијских интереса и повраћај средстава

Члан 1.

Контроле и ревизије

1. Европска унија има право да спроводи техничке, научне, финансијске или друге врсте контрола и ревизија, у складу са важећим актима једне или више институција или тела Уније и како је предвиђено одговарајућим споразумима и/или уговорима, у просторијама сваког физичког лица са пребивалиштем у Србији или сваког правног субјекта основаног у Србији који прима средства Европске уније, као и сваког трећег лица укљученог у реализацију средстава Уније са пребивалиштем или седиштем у Србији. Такве контроле и ревизије могу спроводити заступници институција и тела Европске уније, а нарочито Европске комисије и Европског ревизорског суда, као и друга лица са мандатом Европске комисије.
2. Представници институција и тела Европске уније, нарочито Европске комисије и Европског ревизорског суда, и друга лица са мандатом Европске комисије, треба да имају одговарајући приступ локацијама, радовима и документацији (у електронској и штампаној верзији) као и свим информацијама које су неопходне за спровођење таквих ревизија, укључујући право на добијање физичког/електронског примерка и извода из било ког документа или садржаја на било ком медијуму за податке у поседу физичког лица или правног субјекта који су предмет ревизије, или пак треће стране која је предмет ревизије.
3. Србија неће спречавати нити на било који други начин правити сметње праву уласка у Србију и приступу просторијама заступника и других лица из става 2 по основу извршења њихових задужења из овог члана.
4. Контроле и ревизије могу се извршити, и након суспензије примене овог Споразума у складу са чланом 9 (5), привременог престанка његовог важења или раскида, под условима утврђеним у важећим актима једне или више институција или тела Европске уније и на начин предвиђен одговарајућим споразумима и/или уговорима у вези са неком од законских обавеза за извршење буџета Европске уније коју је Европска унија преузела пре датума ступања на снагу суспензије примене овог Споразума у складу са чланом 9 (5), или његовог привременог престанка важења или раскида.

Члан 2.
Борба против неправилности, превара и других
кривичних дела од утицаја на финансијске
интересе Уније

1. Европска комисија и Европска канцеларија за борбу против превара (OLAF) овлашћене су да спроводе управне истраге, укључујући и провере на лицу места и инспекције, на територији Србије. Ове истраге ће се спроводити у складу са одредбама и условима дефинисаним у важећим актима једне или више институција Уније.
2. Надлежни органи Србије у разумном року треба да обавесте Европску комисију или OLAF о свим чињеницама или сумњама које су до њих дошле у вези са неправилностима, преварама или другим незаконитим радњама које утичу на финансијске интересе Уније.
3. Провере и инспекције на лицу места могу се вршити у просторијама сваког физичког лица са пребивалиштем или правног субјекта са седиштем у Србији које прима средства Уније, као и сваког трећег лица укљученог у реализацију средстава Уније са пребивалиштем или седиштем у Србији.
4. Контроле и инспекције на лицу места припрема и спроводи Европска комисија или OLAF у блиској сарадњи са надлежним органом Србије који именује Влада Србије. Именовани орган ће претходно у разумном року бити обавештен о предмету, сврси и правном основу провера и инспекција, како би могао да пружи помоћ. У ту сврху, службеници надлежних органа Србије могу да учествују у проверама и инспекцијама на лицу места.
5. На захтев српских власти, провере и инспекције на лицу места могу се обављати заједно са Европском комисијом или OLAF-ом.
6. Заступници Комисије и службеници OLAF-а имаће приступ свим информацијама и документацији, укључујући рачунарске податке, о предметним операцијама које су неопходне за правилно спровођење провера и инспекција на лицу места. Конкретно, они ће моћи да копирају документацију од значаја.
7. Тамо где се лице, субјект или неко треће лице опире провери или инспекцији на лицу места, власти Србије, поступајући у складу са националним правилима и прописима, треба да помогну Европској комисији или OLAF-у како би им се омогућило да изврше своју обавезу провере или инспекције на лицу места. Оваква помоћ обухвата предузимање одговарајућих мера предострожности у складу са националним законодавством, нарочито у циљу заштите доказа.
8. Европска комисија или OLAF дужне су да обавесте власти Републике Србије о резултатима таквих провера и инспекција. Конкретно, Европска комисија или OLAF ће у најкраћем могућем року пријавити надлежном органу Србије сваку чињеницу или сумњу у вези са неправилношћу, до које су дошли током контроле или инспекције на лицу места.

ML

RS

9. Не доводећи у питање примену кривичног законика Србије, Европска комисија може изрећи административне мере и казне правним субјектима или физичким лицима Србије која учествују у спровођењу програма или активности у складу са законодавством Европске уније.

10. У сврху правилне примене овог члана, Европска комисија или OLAF и надлежни органи Србије редовно ће размењивати информације и, на захтев једне од страна из овог Споразума, међусобно ће се консултовати.

11. Да би се олакшала ефикасна сарадња и размена информација са OLAF-ом, тачка за контакт у име Србије биће национална Служба за координацију борбе против превара (AFCOS) Србије.

12. Информације које се размењују између Европске комисије или OLAF-а са надлежним органима Србије одвијаће се уз дужно поштовање захтева о поверљивости. Лични подаци укључени у размену информација биће заштићени у складу са важећим правилима.

13. Органи Републике Србије дужни су да сарађују са Европским јавним тужилаштвом како би му се омогућило да изврши своју дужност да истражује, кривично гони и пресуди починиоцима и саучесницима у кривичним делима која утичу на финансијске интересе Европске уније у складу са важећим законодавством.

Члан 3.

Повраћај средстава и извршење

1. Одлуке које је усвоји Европска комисија а које налажу новчану обавезу правним или физичким лицима а не држави у вези са свим потраживањима која произилазе из програма Хоризонт Европа, биће извршне у Србији. Таквој одлуци прилаже се налог за извршење, без икаквих других формалности осим провере веродостојности одлуке од стране националног органа који је за ову сврху именовала Влада Србије. Влада Србије ће обавестити Комисију и Суд правде Европске уније о свом именованом националном органу. У складу са чланом 4, Европска комисија има право да о таквим извршним одлукама обавести директно физичка лица са пребивалиштем и правне субјекте са седиштем у Србији. Извршење ће се спровести у складу са законима и процедурама Републике Србије.

2. Пресуде и наредбе Суда правде Европске уније које су донете применом клаузуле о арбитражи из уговора или споразума у вези са програмима, активностима, акцијама или пројектима Уније извршне су у Србији на исти начин на који и одлуке Европске комисије из става (1).

3. Суд правде Европске уније има надлежност да преиспита законитост одлуке Комисије из става 1. и да обустави њено извршење. Међутим, судови Србије биће надлежни за одлучивање по жалбама о извршењу које се спроводи на нерегуларан начин.

Члан 4.
Комуникација и размена информација

Институције и тела Европске уније која су укључена у спровођење програма Хоризонт Европа или у контролу над тим програмом, имају право да комуницирају директно, укључујући и путем система електронске размене информација, са сваким физичким лицем са пребивалиштем или правним субјектом са седиштем у Србији које прима средства Уније, као и са сваким трећим лицем укљученим у реализацију средстава Уније са пребивалиштем или седиштем у Србији. Таква лица, субјекти и стране могу директно институцијама и телима Европске уније да достављају све релевантне информације и документацију коју су дужни да доставе у складу са важећим законодавством Европске уније које се односи на програм Уније, а у вези са уговорима или споразумима закљученим ради спровођења тог програма.